

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад був здійснений за підтримки Фонду прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не зобов'язує Суд. Для отримання додаткової інформації ознайомтеся з повідомленням про авторські права в кінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційний бюлетень про практику Суду № 128

Березень 2010

Оршуш та інші проти Хорватії [GC] - 15766/03 (Oršuš and Others v. Croatia)

Рішення 16.3.2010 [GC]

Стаття 14

Дискримінація

Поміщення циганських дітей у виключно циганські класи в силу їх нібито поганого знання хорватської мови: *порушення*

Факти – Заявниками виступили п'ятнадцять громадян Хорватії циганського походження, які відвідували дві початкові школи в період між 1996 і 2000 роками. У різний час вони відвідували класи, які склалися виключно із циган. У квітні 2002 року вони розпочали справу проти шкіл, стверджуючи, *inter alia*, про дискримінацію за ознакою раси та порушення їх права на освіту, оскільки навчальна програма для циган була значно зменшена в обсязі і змісті в порівнянні з офіційною національною навчальною програмою. Вони також подали результати психологічного дослідження, в якому повідомлялося, що роздільне навчання спричиняло емоційну і психологічну шкоду циганським дітям як в плані самооцінки, так і розвиток їх особистості. У вересні 2002 року міський суд відхилив їх скаргу після виявлення, що причиною поміщення більшості циганських учнів в окремі класи була їх потреба у додатковому вивченні хорватської мови, а також нездатність заявників обґрунтувати свої твердження про расову дискримінацію та обмеження навчальних програм. Це рішення було залишено в силі судом апеляційної інстанції.

Право – Стаття 14 у поєднанні зі статтею 2 Протоколу № 1: Уряд стверджував, що заявники були поміщені в окремі класи лише з причини їх недостатнього володіння хорватською мовою. Таким чином, Суду необхідно було вивчити питання про те, чи здійснювала шкільна адміністрація всі необхідні заходи для забезпечення якнайшвидшого прогресу заявників у вивченні мови та їх подальшої інтеграції у змішані класи. У зв'язку з цим Суд

відзначив, що тимчасове поміщення дітей в окремий клас на підставі недостатнього володіння мовою, якою проводилося навчання, автоматично не суперечило статті 14. Однак, якщо такі заходи неоднозначно впливали на членів певної етнічної групи, необхідно було встановити ефективні гарантії на кожному етапі їх реалізації. Суд спочатку зауважив, що не було чіткої правової основи для поміщення дітей, які не достатньо володіли хорватською мовою, в окремі класи. Крім того, Уряд не довів, що така практика була застосована до будь-яких інших учнів з недостатнім знанням хорватської мови і в інших частинах країни. Таким чином, дана практика навряд чи могла розглядатися як звичайна чи загальноприйнята практика, яка спрямовувалася на вирішення проблем дітей з недостатнім володінням мовою, якою проводилося навчання. Що стосувалося навчальної програми в циганських класах, Уряд стверджував, що вона відповідала навчальним програмам у всіх інших класах того ж ступеня, і що в будь-якому разі навчальна програма могла бути скорочена в межах 30%. Однак, замість простого скорочення навчальної програми в циганських класах, на думку Суду, держава була зобов'язана прийняти відповідні позитивні заходи з метою надання допомоги заявникам в отриманні необхідних мовних навиків в найкоротші терміни, особливо шляхом спеціальних уроків мови. Такі уроки дійсно надавалися деяким заявникам на певному етапі їх початкової шкільної освіти, але, наприклад, троє із заявників ніколи не отримували таких уроків, а ще шістьом були запропоновані такі уроки тільки у третьому класі, хоча вони відвідували циганські класи з першого класу. Суд далі зазначив, що не було запроваджено програми для задоволення особливих потреб циганських дітей з недостатніми знаннями хорватської мови, яка включала би часові рамки різних етапів отримання ними необхідних мовних навиків. На додаток, Суд вважав, що високий відсоток виключення циганських учнів в районі, де навчалися заявники, вимагав здійснення подальших позитивних заходів та активного залучення соціальних служб з метою підвищення усвідомлення важливості освіти серед циганського населення. Хоча дана справа відрізняється від справи «D.H. та інші проти Чеської Республіки» (*D.H. and Others v. the Czech Republic*) ([GC], № 57325/00, від 13 листопада 2007 року, Інформаційний бюлетень № 102), оскільки в обох школах відсутня була загальна політика автоматичного поміщення циганських учнів в окремі класи, спільною рисою ряду європейських держав було зіткнення з серйозними труднощами при забезпеченні адекватної шкільної освіти для циганських дітей. Незважаючи на досить позитивні заходи, вжиті державою-відповідачем після періоду, який стосувався обставин справи, факти справи заявників, тим не менше, вказували, що організація їх навчального процесу в школі не супроводжувалася достатніми гарантіями того, що держава при здійсненні своєї свободи розсуду у сфері освіти в достатній мірі враховувала особливі потреби заявників як членів групи, яка знаходилася в невідгідному становищі. В результаті, заявники були поміщені в окремі класи із запровадженою адаптованою навчальною програмою, без чітких або прозорих критеріїв переведення їх в змішані класи.

Висновок: порушення (дев'ятьма голосами проти восьми).

Нарешті, Суд встановив, що тривалість судового розгляду в Конституційному суді (більше чотирьох років) була надмірною і порушувала пункт 1 статті 6.

Стаття 41: 4 500 євро кожному із заявників як компенсація за збитки нематеріального характеру.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька. Цей переклад був здійснений за підтримки Фонду прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не зобов'язує Суд, і Суд не несе відповідальності за його якість. Він може бути завантажений з бази даних судової практики Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, яким Суд надав його. Він може бути відтворений у некомерційних цілях за умови зазначення повної назви справи разом з вище вказаним повідомленням про авторські права і посиланням на Фонд прав людини. Будь-яку особу, яка бажає використовувати переклад або його частину в комерційних цілях, просимо зв'язатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.

Click here for the [Case-Law Information Notes](#)